

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

Збірник матеріалів XXIV Міжнародної
науково-практичної конференції
Одеського національного
економічного університету

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДЕМОГРАФІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ІМЕНІ
МИХАЙЛА ПТУХИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ ПЕТРА АНДРЕЯ У ЯСАХ
МІЖНАРОДНИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

23-24 квітня
2026 року

Збірник матеріалів XXIV Міжнародної
науково-практичної конференції
Одеського національного
економічного університету

*Матеріали публікуються в авторській редакції
з незначною загальною правкою укладачів, відповідальність за зміст
та достовірність досліджень несуть автори.*

*Відповідальні за випуск, укладачі:
Кулікова І. А., Будна В. О.*

Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях : зб. матеріалів XXIV Міжнар. наук.-практ. конф. Одеського національного економічного університету, 23-24 квітня 2026 р. Одеса : ОНЕУ, 2026. 432с.

Особливості розвитку економіки України протягом останніх років характеризуються процесом системної інституціональної трансформації. Відбуваються глибокі економічні зміни, активно формуються нові підходи до управління економікою, вдосконалюються ринкові методи господарювання, реалізуються євроінтеграційні процеси та здійснюються адаптація та зміни українського законодавства відповідно до нормативної бази ЄС.

Складність та суперечливість сучасних трансформаційних процесів, нагальність розв'язання цих та інших проблем обумовлює актуальність та прикладне значення їх усебічного вивчення та об'єктивної економіко-правової оцінки. Сучасні виклики для світової економіки, пов'язані з подоланням наслідків пандемії COVID-19, а також руйнівні наслідки для усіх сфер життєдіяльності України в умовах військової агресії з боку Російської Федерації, потребують переосмислення соціально-економічних процесів, які відбуваються, та прийняття адаптивних або, в деяких випадках, радикальних рішень в управлінні країною та захисту її міжнародно визнаних кордонів та національних інтересів.

Конференція покликана консолідувати науковців та фахівців навколо вирішення економічних проблем, які постають перед нашою країною у цих складних умовах.

Матеріали конференції орієнтовані на науковців, аспірантів та студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також фахівців економічних підрозділів підприємств та організацій.

**Секція II. Статистичні та економіко-математичні методи дослідження
соціально-економічних процесів на макро- та мезорівнях**

УДК: 339.727.22:31

Березорудський Андрій Миколайович

доктор філософії з економіки, ст. викладач кафедри статистики
та математичних методів в економіці,
Одеський національний економічний університет (Україна)

Сіренко Анна Олександрівна

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
факультету економіки і управління підприємництвом,
Одеський національний економічний університет (Україна)

**СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РОЛІ ROUND-TRIPPING У ФОРМУВАННІ СТРУКТУРИ
ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ**

JEL classification: F210

Прямі іноземні інвестиції є важливим чинником розвитку національної економіки, оскільки сприяють залученню фінансових ресурсів, технологій та управлінського досвіду. Водночас сучасні інвестиційні процеси в Україні характеризуються складною структурою, у якій вагому роль відіграють операції round-tripping, що можуть суттєво впливати на обсяги та реальний зміст інвестиційних потоків.

Відповідно до методології Національного банку України, round-tripping означає процес спрямування резидентами капіталу за кордон із подальшим його поверненням в економіку країни у вигляді прямих іноземних інвестицій [1]. Такі операції здійснюються через іноземні дочірні або асоційовані компанії та можуть бути зумовлені податковими, фінансовими та інституційними чинниками. У статистиці вони відображаються як іноземні інвестиції, хоча фактично мають внутрішнє походження, що призводить до викривлення оцінки інвестиційної активності.

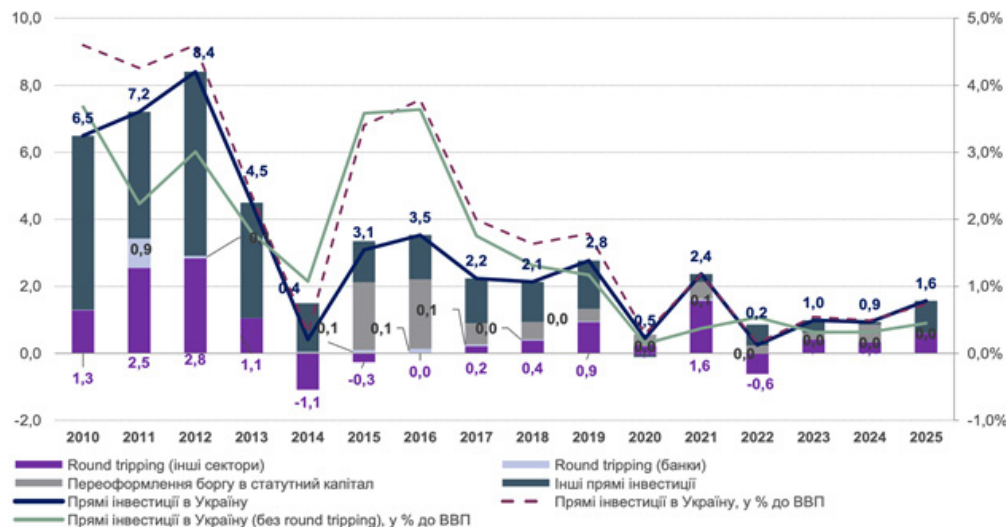

Рис. 1. Вплив операцій round-tripping на обсяги прямих іноземних інвестицій в Україні

Джерело: [2]

Рис. 1 ілюструє динаміку обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну протягом 2010–2025 рр., а також внесок операцій round-tripping у їх формування. Представлені дані дозволяють простежити зміну загальних обсягів інвестицій і оцінити їх структурну складову, зокрема частку капіталу внутрішнього походження.

У 2010–2012 рр. спостерігалось стійке зростання прямих іноземних інвестицій – з 6,5 до 8,4 млрд дол. США, при цьому вагому частину становили операції round-tripping (1,3–2,8 млрд дол. США). Це свідчить про значну роль повернення українського капіталу вже на початковому етапі досліджуваного періоду.

У 2013–2014 рр. відбулося різке скорочення інвестиційної активності: у 2014 році обсяг інвестицій знизився до 0,4 млрд дол. США, а round-tripping набув від’ємного значення (–1,1 млрд дол. США), що відображає відтік капіталу. У 2015–2019 рр. динаміка інвестицій була нестійкою (2,1–3,5 млрд дол. США), проте роль round-tripping залишалася суттєвою, зокрема у 2019 році його обсяг становив близько 0,9 млрд дол. США при загальних інвестиціях 2,8 млрд дол. США.

У 2020 році інвестиції скоротилися до 0,5 млрд дол. США, що супроводжувалося майже нульовими значеннями round-tripping. У 2021 році відбулося відновлення інвестицій до 2,4 млрд дол. США, причому 1,6 млрд дол. США припадало на операції повернення капіталу, тобто понад половину загального обсягу.

Подальший період характеризується новими шоками. У 2022 році обсяг прямих іноземних інвестицій скоротився до 0,2 млрд дол. США, а round-tripping набув від’ємного значення (–0,6 млрд дол. США), що відображає значні ризики та втрату інвестиційної привабливості в умовах воєнних дій. У 2023–2024 рр. спостерігається поступове відновлення інвестиційних потоків. Зокрема, у 2025 році обсяг прямих іноземних інвестицій становив 1,6 млрд дол. США, при цьому round-tripping досяг 0,6 млрд дол. США, що свідчить про збереження його вагомої ролі у формуванні інвестиційних надходжень. Водночас загальні обсяги інвестицій залишаються нижчими порівняно з докризовими періодами.

Згідно з даними Національного банку України, частка round-tripping у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій характеризується значною мінливістю [3]. Зокрема, у 2011 році ця частка становила 48%, у 2019 році – 35%, а у 2021 році досягла максимального значення – 68%, що означає домінування операцій повернення капіталу у формуванні інвестиційних потоків.

У середньому за досліджуваний період частка round-tripping становить близько 25%, що підтверджує його системний характер. Така динаміка свідчить про те, що значна частина інвестицій, які статистично відображаються як іноземні, фактично має внутрішнє походження, що ускладнює об’єктивну оцінку реального припливу іноземного капіталу в економіку України.

Аналіз секторальної структури свідчить, що основна частина операцій round-tripping припадає на інші (небанківські) сектори економіки. Наприклад, у 2023 році загальний обсяг таких операцій становив 414 млн дол. США, з яких лише 1 млн дол. припадав на банківський сектор, тоді як 413 млн дол. – на інші сектори. Подібна ситуація спостерігається і в інші роки, що вказує на домінування корпоративних схем інвестування через іноземні компанії.

Крім того, у структурі інструментів прямих інвестицій переважають операції участі в капіталі, на які припадає основна частина round-tripping. Наприклад, у 2025 році обсяг round-tripping у формі участі в капіталі становив 388 млн дол. США, що значно перевищує аналогічні показники за борговими інструментами. Це свідчить про довгостроковий характер таких інвестицій та їх орієнтацію на встановлення контролю над підприємствами.

Отже, проведений аналіз показав, що операції round-tripping відіграють важливу роль у формуванні обсягів і структури прямих іноземних інвестицій в Україні. У окремі роки їх частка є значною, що підтверджує активне повернення національного капіталу через іноземні юрисдикції. Це призводить до того, що офіційні статистичні дані не повною мірою відображають реальний приплив іноземного капіталу.

Разом з тим результати дослідження показали, що основна частина операцій round-tripping здійснюється у небанківських секторах економіки та реалізується переважно через інструменти участі в капіталі, що демонструє їх довгостроковий характер. Це підтверджує використання корпоративних схем інвестування та орієнтацію на встановлення контролю над підприємствами. У зв’язку з цим врахування операцій round-tripping є необхідною умовою для більш об’єктивної оцінки реальних обсягів прямих іноземних інвестицій та формування ефективної державної інвестиційної політики.

Література

1. *Методологічний коментар до статистики прямих інвестицій* / Національний банк України : сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_methodological_notes.pdf (дата звернення: 02.04.2026).
2. *Оцінка обсягів прямих іноземних інвестицій, в яких кінцевим контролюючим інвестором є резидент (round tripping) за 2010–2025 роки* / Національний банк України : сайт. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_tripping_ICL-DFS_pr.pdf?v=16 (дата звернення: 02.04.2026).
3. *Прямі інвестиції за інструментами та секторами* / Національний банк України : сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#2011-pryami-investytstii> (дата звернення: 03.04.2026).